

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

УКАЗАНИЯ

ОТНОСНО СТРАТЕГИИ ЗА

ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ (ВОМР)

Настоящите указания представят необходима информация, която местните групи за действие може да включат в проектите на стратегии за местно развитие в изпълнение на подхода за използването на инструментите на “Водено от общността местно развитие” (ВОМР), при избор на мерки по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР).

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

През програмния период 2014–2020 г. България ще приложи модел за реализиране на интегриран териториален подход чрез инструмента ВОМР с използване на инвестиции от Европейския социален фонд. Този модел ще бъде приложен само за райони, отговарящи на спецификите и изискванията посочени в чл. 32 до 35 от Регламент 1303/2013 г., свързани с планирането и прилагането на ВОМР, като в България, Споразумението за партньорство предвижда ВОМР да се прилага на териториален принцип – на ниво община или група от съседни общини с предвиден обхват на населението между 10 000 и 150 000 жители. ВОМР ще се прилага в рамките на селските райони, рибарските райони и териториите със специфични характеристики, определени в Националната концепция за пространствено развитие. Ще бъде използван опита от прилагания през периода 2007 – 2013 г. в селските райони подход ЛИДЕР.

В рамките на ОП НОИР, предвид хоризонталния характер на програмата, ще бъде дадена възможност прилагането на ВОМР да се подкрепя по Приоритетна ос 3.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

Чрез прилагане на концепцията за ВОМР ще се търсят подходи за определяне и водене на целенасочена и интегрирана политика за съхраняване на спецификата на териториите и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми. Прилагането на принципа за ВОМР цели постигането на концентрация и целесъобразност на средствата, ефективност и ефикасност при управлението им, както и гарантиране на тяхната целенасоченост. Инвестициите в реализацията на местни стратегии за развитие, разработени и изпълнявани чрез подхода „отдолу-нагоре” ще гарантира хармонично и балансирано развитие и преодоляване на социалните, икономическите и териториалните различия на обхванатите територии спрямо останалата част на страната.

Финансирането чрез ОП НОИР ще бъде насочено към подпомагане провеждането на мерки за образование, включително образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и деца и ученици, търсещи или получили международна закрила, в малки населени места.

По отношение на повишаване качеството на образователните услуги и подобряване на достъпа до образование, ОП НОИР ще инвестира в мерки, насочени към маргинализирани общности.

Подходът за използването на инструментите на ВОМР се прилага при запазване на специфичните за ОП НОИР цели и приоритети при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).

При разработване и изпълнение на стратегиите за ВОМР се прилагат съответните условия на ОП НОИР.

Водещи принципи:

1. Ефективност и ефикасност на инвестициите – избраните дейности следва да отговарят в пълна степен на целите на ОП НОИР, при най-адекватно съотношение между очакваните разходи и ползи. При избора на проекти следва да се гарантира насочване на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

инвестициите към най-устойчивите предложения с най-ефективно използване на ресурсите;

2. Финансиране, основано на нуждите – избраните мерки следва да отговарят на идентифицираните потребности на целевите групи;

3. Релевантност – избраните операции следва да допринасят за изпълнението на индикаторите за изпълнение и резултат, като следва да е налице ясна връзка между заложените в проекта цели, планираните за изпълнение дейности и очаквани резултати, както и съответна връзка между резултата и размера на разходите, необходими за постигането му;

4. Координация, допълняемост и синергия – при избора на мерки следва да бъде търсена максимална координация, допълняемост и синергия с други програми и инструменти, финансирани със средства от ЕС, държавния бюджет, местния бюджет и други донорски програми, (ако е приложимо);

5. Принцип на устойчиво развитие – при финансирането следва да се търси устойчивост на постигнатите резултати и дългосрочност на очакваните ефекти върху целевите групи;

6. Принцип на равните възможности – насърчаване на равните възможности за всички;

7. Избягване на двойно финансиране – при избора на мерки и времето за тяхното реализиране не е допустимо едни и същи представители на целевите групи да бъдат включвани в едни и същи дейности или да получават едни и същи услуги, финансирани от различни източници (друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма);

8. Недопустимост на дейности – не са допустими за финансиране дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

II. УКАЗАНИЯ ПО Т. 5 (ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ) ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 3 КЪМ НАРЕДБА № 22 от 14.12.2015 г. (за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.)

Съгласно чл. 15, ал. 2 от Наредба № 22 от 14.12.2015 г. всяка мярка в стратегия за ВОМР съдържа описание на целите и обхвата на мярката, допустимите получатели, допустимите дейности и разходи, определените финансови параметри за проектите, интензитет на финансовата помощ, размер на финансовата помощ, критериите за оценка на проектите и тяхната тежест.

1. ОПИСАНИЕ НА ЦЕЛИТЕ

Специфична цел на Приоритетна ос 3 “Образователна среда за активно социално приобщаване” по отношение на подхода за използването на инструментите на ВОМР в рамките на ОП НОИР е „Повишаване броя на успешно интегрираните чрез образователната система деца и ученици от маргинализирани общности, включително роми“.

Стратегиите за ВОМР следва да допринасят за постигане на специфични за ОП НОИР цели, а именно:

- а) повишаване на качеството на училищното образование в малките населени места;
- б) подобряване на достъпа до училищно образование в малките населени места;
- в) намаляване броя на необхванатите от образователната система, на отпадащите от училище и на ранно/преждевременно напусналите училище.

Включените в стратегиите мерки и техният обхват задължително следва да произтичат от включен в стратегиите подробен анализ, очертаващ необходимостта от финансиране на мерки от ОП НОИР с конкретната насоченост.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

2. ОБХВАТ НА МЯРКАТА

Подходът за използването на инструментите на ВОМР се прилага на територията на селските райони, рибарските райони и други територии със специфични характеристики, определени в нормативния акт по чл. 28, ал. 1, т. 2 на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ).

Конкретно по ОП НОИР, мерките следва да попадат в обхвата на инвестиционен приоритет 9ii - Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите.

Съвкупността от дейности следва да допринася за постигането на горепосочената специфична цел и инвестиционен приоритет на ОП НОИР.

При избора на дейности и формулиране на мерките е необходимо точно и ясно да бъдат посочени следните елементи:

- съответствие на дейността с приоритета на програмата, в т.ч. цел и принос към определена специфична цел на ОП НОИР;
- съответствие на дейността с идентифицираните проблеми на територията; специфика по отношение на обхванатата територия;
- целева група и идентифицирани проблеми, които мярката адресира;
- допустими типове бенефициери;
- иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, включително иновативни за територията подходи (ако са идентифицирани такива);
- бюджет – интензитет на финансовата помощ, финансови параметри на проектите;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

- категории разходи;
- очакван принос.

3. ДОПУСТИМИ ПОЛУЧАТЕЛИ

Допустимите получатели (бенефициери, кандидати) по мерките следва да са от списъка на допустими бенефициери (типове бенефициенти) на ОП НОИР по съответния инвестиционен приоритет. За допустими бенефициенти/партньори се посочват само тези видове организации, които могат целесъобразно и обосновано да извършат дейностите. Местните инициативни групи/местните инициативни рибарски групи (МИГ/МИРГ) не са допустими бенефициери по ОП НОИР.

Партньорствата са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации следва да съвпадат с тези, посочени като бенефициенти в ОП НОИР.

По подхода за използването на инструментите на ВОМР по ОП НОИР допустимите получатели са:

- Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност;
- Общини;
- Детски градини;
- Училища;
- Висши училища.

4. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

Допустимите дейности по подхода за използването на инструментите на ВОМР, за които може да бъде получено финансиране при одобрение на проектните им предложения по ОП НОИР са дейности, които ще доведат до повишаване на качеството на училищното

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

образование в малките населени места, подобряване на достъпа до училищно образование в малките населени места и намаляване броя на необхванатите от образователната система, на отпадащите от училище и на ранно/преждевременно напусналите училище.

Такива дейности са свързани с:	<ul style="list-style-type: none">- осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони;- подкрепа на процеса на образователната интеграция и на социалното включване чрез оптимизиране на обособени на етнически принцип детски градини и училища в населените места с повече от една детска градина/едно училище;- преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност).
--------------------------------	--

Включените в стратегията за ВОМР дейности по ОП НОИР следва да имат ясен принос към изпълнение на съответната специфична цел на програмата.

Бележка: Кандидатите с проектни предложения към стратегия за ВОМР може да включат недопустими дейности в проектните си предложения, при условие, че са финансово осигурени от източници, различни от ОП НОИР. Разходите за изпълнението на тези дейности са недопустими и следва да бъдат посочени като такива в бюджетите на проектните предложения.

5. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконови нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

Съгласно чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ разходите се считат за допустими, ако са налице едновременно следните условия:

1. Разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. Разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. Разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. Разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. Разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. За направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

7. Разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.

Доколкото друго не е предвидено, разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за съответния програмен период.

Недопустими разходи:

- разходи, финансирани по други операции, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- разходи за възстановим ДДС;
- закупуване на дълготрайни материални активи – нови и втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
- лихви по дългове, с изключение на свързаните с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

6. ОПРЕДЕЛЕНИ ФИНАНСОВИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПРОЕКТИТЕ/ИНТЕНЗИТЕТ НА ФИНАНСОВАТА ПОМОЩ/РАЗМЕР НА ФИНАНСОВАТА ПОМОЩ

Ще се прилагат правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18.12.2013 г. За минимална помощ ще се счита целият размер на средствата от отпусната безвъзмездна финансова помощ.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

Размерът на безвъзмездната финансова помощ или т.нар. „процент на съ-финансиране“, която може да получи даден бенефициер за проект към стратегия за ВОМР по ОП НОИР е до 100 % от допустимите разходи.

7. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТИТЕ И ТЯХНАТА ТЕЖЕСТ

Критериите за оценка на проектните предложения и тяхната тежест се гласуват от Комитета за наблюдение на ОП НОИР, съгласно чл. 14, ал. 2, т. 1 и чл. 26, ал. 2 от ЗУСЕСИФ.

III. ИНДИКАТОРИ (ПОКАЗАТЕЛИ)

При определяне на индикаторите към всяка от мерките е необходимо да се вземе предвид следното:

- Всеки от индикаторите на ОП НОИР е свързан с една или няколко от специфичните цели в съответния инвестиционен приоритет. Избраните индикатори следва да отговарят на избраната специфична цел, към която мярката ще допринася;
- Индикаторите за изпълнение отразяват включените в мярката целеви групи. Всички избрани целеви групи следва да намират своето отражение в някой от избраните индикатори за изпълнение;
- Задължително е включването на поне един индикатор за резултат от съответната специфична цел, съобразно планираното въздействие върху целевите групи чрез избраните дейности. Избраните индикатори за резултат следва да отразяват цялото очаквано въздействие върху всички целеви групи;
- В зависимост от спецификата на мярката, в нея могат да бъдат включени допълнителни индикатори за изпълнение и за въздействие, като те следва да са съобразени с целевата група и очаквания резултат за тях.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

Формулировките на всеки от индикаторите на ОП НОИР може да бъдат намерени в рамките на описанието на всеки инвестиционен приоритет, съответно в Таблица 4 (показатели за резултат) и Таблица 5 (показатели за изпълнение).